

הסתדרות האחיות

חטיבת אחיות בריאות הציבור

עמדת אחיות בריאות הציבור לקראת דיון בועדת החינוך, התרבות והספורט

בנושא: אחיות בית ספר – הווה ועתיד (30 במאי 2016)

מבוא:

שירותי בריאות התלמיד הם חלק ממערך שירותי הרפואה המונעת, שהינם מהשירותים החשובים ביותר שמעניקה המדינה לאזרחיה. שירות זה מוגדר בתוספת השלישית לחוק ביטוח בריאות ממלכתי, התשנ"ד-1994, אשר קובע כי האחריות על אספקת שירותי הבריאות לתלמיד, לרבות מערך אחיות בתי הספר – מוטלת על משרד הבריאות.

תחומי האחריות של שירותי בריאות התלמיד:

1. **רפואה מונעת אישית** – חיסונים, בדיקות שמיעה וראיה, אומדן גדילה ובדיקות רופא.
2. **רפואה מונעת לכלל התלמידים** – הדרכה וייעוץ בנושאי בריאות ומניעת התנהגויות מסכנות בריאות, ייזום והכנת תכניות קידום בריאות, עזרה ראשונה (במקרים דחופים).
3. **רפואה מונעת סביבתית** – פיקוח, בקרה וייעוץ בנושאי בריאות וסביבה בטוחה: גורמי סיכון בכל סביבת בית הספר.

עבר:

בעבר אחיות בריאות הציבור היוו חלק בלתי נפרד מצוות בית הספר, והן העניקו שירות רב-תחומי לילדים ולהורים כאחד. תפקיד האחיות כלל מעבר להענקת חיסונים הכרחיים, איתור ילדים בסיכון, פיקוח על בריאותם ועל התפתחותם של הילדים, העניקו עזרה ראשונה בעת הצורך, עקבו אחר מצוקות המתגלות תוך כדי מעקב רפואי, כמו הפרעות אכילה ואלימות במשפחה, הדריכו בנושאי בריאות ותזונה כולל ביצוע ביקורי בית.

כל אלה הלכו ונמוגו עם הפרטת שירותי בריאות התלמיד – אבדה הליבה של בריאות התלמיד.

הווה:

משנת 2003 הוחל ייבוש מגמתי בשירות, כאשר צומצמו תקציבים ופוטרו מאות אחיות, דבר שהביא לצמצום הולך ומתמשך בכוח האדם הסייעדי ובשירות, לכדי מתן חיסונים ובדיקות סינון בלבד. כאשר איום התפוקה מוטל על האחיות כחרב פיפיות כיום, מתפצל תחום שירותי בריאות לתלמיד בין שני ספקים חיצוניים: במחוזות ירושלים, חיפה וצפון ע"י חברת נטלי, ובמחוזות ת"א ומרכז ע"י חברת פמי בריאות. בתחילת העשור הנוכחי הולאם השירות במחוז הדרום ואשקלון, ומאז נראה כי חוזרת עטרה ליושנה: הילדים מקבלים טיפול מסור, איכותי ורציף על ידי אחיות בריאות הציבור, המשולבות בעבודתן עם טיפות החלב, מתוך מגמה לשיקום השבר.

דו"ח משנת 2013 שפורסם ע"י פרופ' איתמר גרוטו, ראש שירותי בריאות הציבור במשרד הבריאות, הגיע למסקנה חד משמעית כי **ההפרטה של שירותי הבריאות בבתי הספר נכשלה**, וכי הדבר הנכון יהיה להחזיר את השירות לאחריות המדינה / משרד הבריאות, ולא כשירות שניתן על ידי ספקים חיצוניים ומתחלפים.

בשנים האחרונות מאז פשטה ההפרטה, התעוררה בעיה חדשה: לאחיות בבתי ספר רבים **אין חדר אחות קבוע** כפי שהיה לפני הליך ההפרטה, חדר שנועד לביצוע העבודה השוטפת, לבדיקות ולטיפול בילדים.

הסתדרות האחיות

חטיבת אחיות בריאות הציבור

במציאות של היום שנמשכת מאז 2007, לאחיות אין את התנאים להקנות את הטיפול בילדים אשר זקוקים לסיוע, ברור רפואי או טיפול בכל בעיה אחרת. המחסור בחדר אחות קבוע בבית הספר (שהפך להיות מחסן) פוגע גם בתפקוד האחיות עצמן, בארגון העבודה השוטפת ובקבלה ראויה של הילדים.

מאחר ומספר האחיות פחת, **הן נאלצות להתנייד עם כל הציוד הנדרש בין 7 ועד 17 בתי ספר לאחות (!!!)**, והבדיקות או המטלות מתבצעות באתרים מאולתרים בבתי הספר כמו אולם ספורט, בפרוזדורים ובחדרים – אשר כולם אינם עונים על התנאים ולו הסבירים ביותר על מנת לבצע את פעולתן, דבר הפוגע בפרטיותם ובכבודם של התלמידים.

עתידי:

משרד האוצר התחייב בהסכם עם הסתדרות העובדים שנחתם ב-20/07/15 כי החל משנת הלימודים תשע"ו, **תועסקנה אחיות בתי הספר ישירות על ידי המדינה**, ולא כעובדות קבלן. בהסכם נקבע כי המצב בו אלפי עובדים בשירות המדינה מועסקים כעובדי קבלן אינו מתקבל על הדעת. בין העובדים אשר הוחלט על קליטתם בהעסקה ישירה במהלך שנת 2016, נכללו גם 375 אחיות בריאות התלמיד.

לכן, עלינו לפעול לטובת השבת אחות בית הספר למעמדה הישן והטוב בדרכים הבאות:

1. **להחזיר את האחיות לבתי הספר** בצורה הולמת וסדורה, כעובדות ישירות תחת משרד הבריאות ולא כעובדות קבלן – **בכל הארץ**.
2. **להבטיח שבכל בית ספר יהיה חדר אחות קבוע**, בו האחיות תוכלנה להעניק לתלמידים טיפול מונע וסיוע רפואי הראוי לילדותינו ולילדינו.
3. **להקים רשות ממלכתית אחת** לניהול ואספקת השירות המונע לתלמיד, שירכז את אחריות המדינה על בריאות התלמיד תחת גורם אחד.
4. **אפשרות לעמידה סבירה בתנאי עבודתן של האחיות** כפי שנדרש בנהלים של משרד הבריאות, ביחס של 1,600 תלמידים לאחות במשרה מלאה.

אל לנו לתת למערך אחיות בתי הספר ותחום בריאות התלמיד להיעלם מחיינו!

יש לפעול במרץ עוד הקיץ כדי להחזיר את האחיות לבתי הספר, ולהבטיח שילדי ישראל יקבלו שירותי אחות איכותיים וראויים כבר בשנת הלימודים הקרובה.

בברכה,

מוריה אשכנזי, יו"ר

חטיבת אחיות בריאות הציבור

050-5597435